

Bevinni a mindennapokba a spiritualitást

Kerekes Gyöngyi kiállítása a Körösvidéki Múzeumban

Kultúra

Harmónia, természetszeretet, istenkeresés, a lélek benső ösvényei. Kerekes Gyöngyi képzőművész alkotásaiból nyílt retrospektív kiállítás november 12-én a nagyváradi Körösvidéki Múzeumban. Afféle visszatekintés ez az elmúlt mintegy harminckét esztendő munkásságára. A tárlatlátogató bepillantást nyerhet a művész öt alkotói korszakába, ezen ciklusok lényegét, esszenciáját mutatja meg a kiállítás. E szakaszok: *Herbárium* (1988–1991); *Egyensúly keresése* (1992–1994); *Változások könyve* (1997–1999); *Spirituális kertek – Íriszek* (2000–2017); *Belső lépcsők* (2020).

A *Belső lépcsők* című tárlaton 69 munka tekinthető meg, az alkotások között találhatóak installációk, egyes technikával készült festmények, tusrajzok, akvarellek stb. A tárlatnyitó előtti lámpalázás hangulatban beszélgettünk **Kerekes Gyöngyivel** az alkotásokról, valamint további tervekről. „Itt tulajdonképpen harminckét évnek a legjobb munkái talál-

hatók meg. Nagyon vágytam egy ilyen retrospektív kiállításra. És főleg arra, hogy egy ilyen szép, fehér térben legyen. Vágytam arra, hogy ennyi év után vonalat húzzak: megmutassam, mit is csináltam, és hogy ezentúl merrefelé irányulok. A harminckét év másról nem is szól, mint ezekről a belső lépcsőkről. A lényeg: közelebb kerülni Istenhez. Vagyis hogy a mindennapjainkban jelen legyen a spiritualitás. Ahogy Hamvas Béla mondja, jó, ha az ember magával hordoz egy-egy meditációs objektumot, ami lehet egy mondat vagy egy kép, ami behozza a mindennapi teendőink közé a lelkeséget, Isten jelenlétét. Hamvas Béla nap mint nap – úgy írja a *Scientia sacrában* – a semmiből előhúzott egy mondatot, és rögtön felülemelkedett a mindennapi problémákon. Mindez bizony különösen fontos ezekben a mostani nehéz időkben. Nagyon hálás vagyok a Körösvidéki Múzeum vezetőinek, hogy ez a kiállítás egyáltalán létrejöhett, és nagyon-nagyon örülök. Hogy mi foglalkoztat mostanság? Az új projektem egy huszonöt éves projekt. Akkor határoztam el, hogy meg fogom csinálni a *Változások könyvének* lapjait falevelekből, amikor a római katolikus püspöki palotában volt kiállításom. Ez következik most: a *Változások könyvének* külön-

Fotók: UJVÁROSSY LÁSZLÓ

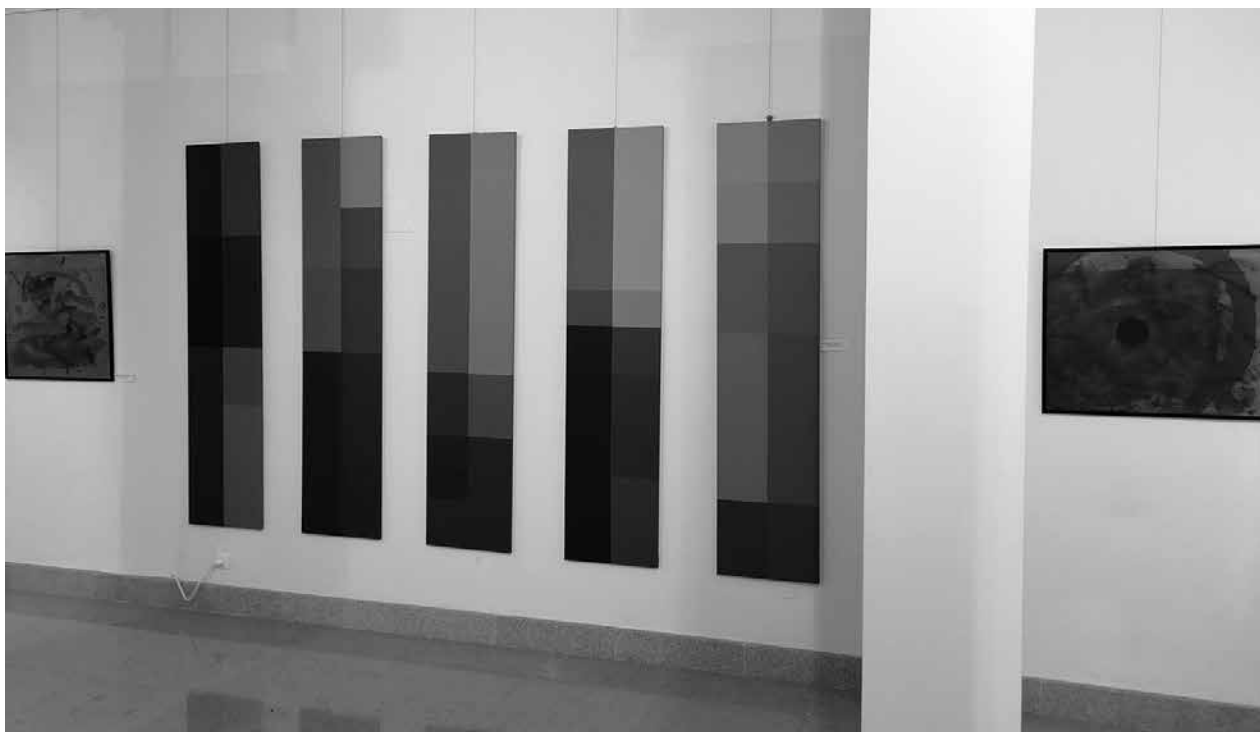
böző lapjai színes falevelekből. Remélem, végre meg tudom csinálni ezt a projektet, már nyugdíjas vagyok, több a szabadidőm.”

A vernisszázon **Traian Ștef**, a *Familia* folyóirat főszerkesztője méltatta a kiállítás anyagát, a kreativitás különféle „könyveit”. A változatos struktúrák és képzőművészeti technikák, stílusok mellett kiemelte az alkotó spiritualitását és természethez fűződő különleges kapcsolatát, valamint a kompozíciókban rejlő költőiséget.

Házigazdaként **Aurel Chiriac** múzeumigazgató egyebek mellett szólt az alkotások szofisztikált egyszerűségéről, letisztultságáról, meditálásra készítő meghittségéről.

A *Belső lépcsők* című retrospektív kiállítás január 17-ig látogatható.

TÓTH HAJNAL

Herbárium 5 (1989)

Belső lépcsők (2020)

HERBÁRIUM (1988–1991)

Minden, amit alkottam, a marosvásárhelyi szülői ház kertjében megélt élményből fakad. Lenyűgözött az ég, a föld, a szél, az eső, a növények, a virágok, a színek szépsége. Amit átéltem, a természettel való egység nagyszerűsége, a „Minden Egy” békéje volt, a természetes spiritualitás. C. G. Jung szerint az embereket három nagy vágy mozgatja: Erósz, hatalomvágy és vágy Isten, a transzcendens után. Esetemben ez az istenkeresés, az Önvaló keresése köti össze tematikában összes műveimet 1988-tól a mai napig. Akkor készítettem az első rajzom a *Herbárium* című sorozatból. A falevelekből számokat vágtam ki. Spontán, ösztönös gesztus volt. Csak jóval utána olvastam a számmisztikáról és arról, hogy az univerzum számokkal leírható. Kezdetben elbűvölt a mimetikus kifejezőmód, vagyis a tárgy illuzórikus megjelenítése. A falevél számomra meditációs objektummá lényegült, amely összeköt a láthatón túli világgal.

EGYENSÚLY KERESÉSE (1992–1994)

Alkotó munkásságom második ciklusa az *Egyensúly keresése*, amelyben szimbólumokkal fejezek ki örök érvényű igazságokat. A szimbólum görög eredetű szó, az elemek egyesítését, konvergenciáját jelenti. Eredetük időtlen, mivelhogy a metafizikum, amely a lényegük, örökkévaló. A gesztus kifejezőerejét használom, amely számomra a mozgást, az életet jelképezte, szemben a sakktábla szigorúságával, a törvény jelképével. A sakktábla Indiából ered, mély jelentéssel bír, vagyis a valóságot ellentétes erők színhelyeként ábrázolja. A fekete/fehér négyzetek a jó/rossz, fény/sötétség kettősséget jelképezik, akárcsak

a jin/jang jel. Tehát ebben a sorozatban már absztrakt formákkal, gesztusokkal fejezem ki magam. Örömteli felszabadulás periódusa volt, megélve a szabadság élményét a papír vizuális terében. Komor színek jellemzik ezt a korszakot, mivel drámát éltem meg, belső harcot a Fény és Sötétség között. Munkáim elválaszthatatlanok a belső élményeimtől, olvasmányaimtól, lelki fejlődéseimtől. Ez a sorozat magában foglalja a *Tat tvam asi* témát is. Ez egy védánta fogalom (szanszkrit), és két fordítása van: „Ez vagy te”, vagyis fény és árnyék, és „Én te vagyok”, vagyis mindannyian lelkek vagyunk, Istenben egyek vagyunk. E témának munkái tudatosodási lépcsőfokok voltak, vagyis hogy mi emberek többek vagyunk, mint az egónk.

VÁLTOZÁSOK KÖNYVE (1997–1999)

Ebben a szakaszban a *Ji King* filozófiai mű foglalkoztatott, amely dialektikus magyarázata a világnak és az erkölcsi elveknek. Ez a könyv eredetileg jóskönyv volt, és kozmológiájának tulajdoníthatóan, amely az embert és a természetet egy és ugyanazon rendszer részének tekinti, nagy hatással volt a kínai magatartásra. Olyan gondolatokra összpontosít, mint: az ellentétes erők dinamikus egyensúlya, az események folyamat jellegű lezajlása és a változás elkerülhetetlen elfogadása. A változás az egyetlen állandó. A könyv 64 szimbolikus hexagramot tartalmaz, ezek helyesen interpretálva mély jelentéssel bírnak, és alkalmazhatók a mindennapokban. Meglepő felismerés volt számomra tudatosítani, hogy az egyetlen állandó a változás. Ez paradoxonnak tűnik, de igazság. Napjaim részévé téve írásait „bölcs barátira” tettem szert, ahogy C. G. Jung mondja, aki

tanácsért ugyancsak hozzá fordult. E sorozat kompozícióinak témája a változás.

SPIRITUÁLIS KERTEK – ÍRISZEK (2000–2017)

Munkáim nagy részében az írisz mint növény jelen van, de a *Spirituális kertek* sorozatban a kör szimbolikája által az örökkévalóság, a kozmosz, az istenség, a tökéletesség szimbólumává válik. Kör formátumú munkáimat íriszeknek neveztem, utalva itt a virágra és a szem íriszére is, „a virág lélekszimbólum, és minél inkább spirituális valaki, annál inkább azonosul a virággal mint szimbólum” (Hamvas Béla). A szimbólumok geometriája által jutottam a geometrikus kifejezőmódhoz. A geometria ősi tudomány, mely nem a mindennapokból merít, hanem a transzcendensből. A festmény színtörténeté válik, olyan vizuális stílussá, amely elsősorban a szín expresszivitását használja. A keleti filozófia és a japán művészet megalkották a meditatív kifejezőmódot. Cselekvés helyett meditáció. Eleinte ezt a témát színes tussal, papírra, kisebb formátumban dolgoztam fel. Később vászonra, akrillal, nagyobb formátumú köröket fes-

tettem. A geometrikus művészi gyakorlat el akar szakadni a történetétől. Arra vágyik, hogy kifejezhesse álmai világát: a rendet, egyensúlyt, a derűt. Ez a látásmód rokon Mondrian miszticizmusával, és emlékeztet Platón mondására az önmagukban szemlélt egyenes és görbe vonalakról. Az arányok összhangja hozza létre a kép zeneiségét.

BELSŐ LÉPCSŐK (2020)

A *Belső lépcsők* című festményem öt részből áll. A kompozíciók mély, drámai kromatikával kezdődnek, majd fokozatosan derűs színekre váltanak. A lila szín ad egységet a több részből álló együttesnek. Ennek a színnek a legmagasabb a vibrációja a spektrumból. A legspirituálisabb szín a fehér után. A belső elmélyülés színe, általa isteni lényegünk feltárul. Összetett szín, amely paradox módon kombinálja a vörös melegségét, energiáját a kék hidegségével. Közvetlenül hat az agyi funkciókra, megkönnyíti az éleslátást, és aktiválja a jobb agyféltekét. Ebben az alkotásomban akarom kifejezésre juttatni azt, amire egész munkásságomban törekedtem: a harmónia, a békesség, a derű iránti vágy realizálását.